

SISZÁNTÓ

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben hához hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Védke postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

XII. évfolyam 167. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 július 25.

Nagyvárad új főispánjának beiktatása.

Dr Cziffra Kálmán beköszöntő beszédje.

Tegnap meleg ünneplés mellett, külső fény helyett annál igazabb bensőség által környezve iktatta be Nagyvárad városa új főispánját, dr Cziffra Kálmánt. A városi székház dísztermében nemcsak a törvényhatóság, hanem gróf Széchényi Miklós és dr Radu Demeter püspökök, a két káptalan, a felekezetek, Bihar megye és az állami hivatalok képviselői is megjelentek, kifejezést adva annak az osztatlan szeretetnek, mely az új főispánt mindenütt fogadja.

Dr Cziffra Kálmán főispáni beköszöntője, székfoglaló beszéde teljes mértékben igazolta ezt a bizalmat.

Olyan hatalmas, nagyszabású programot adott tömör szavakban, mely egyszerre meghódította részére az egész polgárságot.

A rendkívüli közgyűlés.

A főispáni beiktatás alkalmából össze hívtott rendkívüli városi közgyűlés délután 4 órára volt kitűzve, de már fél 4 órakor gyülekezett az ünneplő feketébe öltözött vendégek és törvényhatósági tagok sokasága.

A vendégek, illetve a küldöttségek részére megvoltak a helyek jelölve; Kőszeghy József főmérnök tapintatos körültekintéssel osztotta be a helyeket.

Négy órára megtelt zsúfolásig a terem. Dacára, hogy az új főispán óhajára, a háborús helyzetre való tekintettel, minden fény és szokásos pompa, sőt még a díszmagyar ruha is elmaradt, a fekete rubák sokaságába

némi élénkséget, szint vitt a katonai és az egyházi díszruhák tarka pompája. A kazaton előkelő hölgyek voltak.

A teremben a törvényhatósági tagokon kívül, a következő meghívott vendégek foglaltak helyet.

Az első sorban, szemben az elnöki székek középen gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök, két oldalt mellette dr Miskolczy Ferenc Bihar megye főispánja és dr Radu Demeter gör. kath. püspök ültek. Tőlük jobbra Mangra Vazul gör. kath. püspöki helynök, Sztaniszlavszky Adolf kir. főügyész és Kun Frigyes őrnagy, balról pedig Imrik Péter kir. táblai tanácselnök, Obrincák István ezredes és Markovits Manó csanádmezei főispán.

A többi széksorokon foglaltak helyet:

a l. szert. káptalan képviselőjében Grócz Béla nagyrépost, Spett Gyula kanonok és a megyés püspök kíséretében dr Mazurek Gyula titkár; a gör. kath. káptalantól: Sztán Flórián, dr Radu Jakab, dr Mikulás György kanonokok; az ev. ref. egyház nevében: Sulyok István, dr Thury Kálmán, Harmathy Károly, dr Olasz Béla, dr Tóth Ferenc; ág. ev. egyház: Korbély József; — az izr. neolog hitközség: dr Adorján Ármán, dr Keeskeméthy Lipót, Aufrecht Mór, Róth János; — az orth. hitközség: Kaufmann Márton, Jungreis Ignác, Diósi Lajos; — Biharvármegye képviselőjében Fráter Barna alispán vezetésével dr Szilágyi Lajos kamarás, Keszthelyi Zoltán, Baranyi András, Balogh János, Balogh Elemér, Bartos Adorján, Erőss Zoltán, dr Erőss István, Elek Mór, dr Fássy Lajos, ifj. Frankó Endre, Fichtner Gyula, Fráter Emil, dr Gyöngyösi István, dr Karácsonyi János, dr Miskolczy Pál, dr Móricz Ernő, dr Morvay Zsigmond, Nagy Márton, Olasz Elemér, Pallay Lajos, b. Podmaniczky Károly, Ravazdy Barna, Rednik Gábor, Reidner Gyula,

Szentkirályi Zoltán, dr Szilágyi Pál, Verner Kálmán, Zathureczky István; földmívelési magyar kir. kirandeltség: Ipolyi-Keller Gyula; — a honvéd állomásparancsnokság képviselőjében Obrincák István ezredes; — Frankó Géza őrnagy, Alliquander Lajos főhadnagy; cs. a és kir. állomásparancsnokság és terparancsnokság részéről: Kun Frigyes őrnagy, dr Frankó József főhadnagy és Keleti Jenő főhadnagy; — a kir. törvénytörvényesek képviselőjében: dr Balás Elemér elnök, Ember Géza és Gyenge Béla bírák; — a nagyvárad vidéki kir. járásbírói képviselőjében Marosi Endre kir. járásbíró; a nagyvárad városi kir. járásbírói képviselőjében Bajor Antal kir. járásbíró; kir. ügyészség: dr Thury Endre ügyész; a postaigazgatóság képviselőjében: Siket Traján főigazgató, Niedermann Antal, Melcher Károly, Rákóczy Mihály; tankerületi főigazgatóság: Vass Bertalan főigazgató; a kir. tanfelügyelőség részéről Vasady Lajos; a kir. pénzügyigazgatóság képviselőjében Németh István kir. tan., pénzügyigazgató; a máv. részéről Rózsa Ambrus főellenőr, Butyka Lajos áll. főnök, Török Artur főmérnök, Poldész Richard, Polgár Frigyes felügyelő; a kulturális hivatal részéről Szeszich Elek főmérnök; a m. kir. felmérési felügyelőség részéről Dittert Ede felügyelő; a m. kir. államépítészeti hivatal nevében Varró Domokos kir. műszaki tanácsos; a m. kir. állami erdőhivatal részéről Förster Gyula főerdőtanácsos, Hoffmann Gyula erdőfelügyelő, Wéssey Mihály alerdőfelügyelő; a kir. kath. jogakadémia képviselőjében dr Szandtner Pál dékán; a premontrai rend nevében Beke Boldizsár és Szilágyi Dózsa tanárok; az állami főreáliskola nevében dr Gedeon Alajos igazgató, Nosz Gusztáv és Petry Gyula tanárok; a felső kereskedelmi iskola Schustek Adolf, Kerekes Manó; a máv. osztálymérnökség részéről Földes Izsák oszt. mérnök; a m. kir. állami fa és fémipari szakiskola képviselőjében Karácsonyi Géza tanár; a kereskedelmi és iparkamara képviselőjében Schwartz Izidor és Sztarill Ferenc alelnökök, Hann Lajos Cser János, Szabó Károly, Rendes Vilmos, Löwenstein Zsigmond, Brüder Jenő, Breider Ármán, Weisz Lajos, Leitner Márton, Boros Jenő.

Rimler Károly polgármester nyitotta meg a rendkívüli közgyűlést. Mielőtt a tulajdonképpeni tárgyra áttérne, a megjelent vendégeket Nagyvárad város nevében szere-

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

!! Nagy nyári occasió keretében !!

Legujabb ruhaselymek, Grenadinok, Epongeok, Batisztok, Cartonok és Zephirek. Gyönyörű Blousok, kor. 9-50, 12-50, 16-50 és feljebb. Divatos gallérok és Rüsöhök, napernyők, keztük, harisnyák, tricok és soknik. Vászón és szalma kalapok. Fehérneműek, ing, gallér, kezelők, nyakkendők. Ridicülök. Szőnyegek és függönyök kerülnek legolcsóbban eladásra!

tettel és tisztelettel üdvözlő s köszönetét fejezi ki, hogy az ünnepségek bensőségéhez megjelenésükkel hozzájárultak. Üdvözlő a törvényhatóság megjelent tagjait. A rendkívüli közgyűlés tárgya dr. Cziffra Kálmán kinevezett főispán beiktatása. Folkéri Lukács Ödön főjegyzőt a kinevezést tudató leirat felolvasására.

Lukács Ödön főjegyző felolvasta a kinevezésről szóló királyi kizárólagot, amelyet a jelen voltak állva hallgattak meg.

Ezután Rimler Károly polgármester indítványozta, hogy az új főispánt küldöttség által kérjék fel a közgyűlésben való megjelenésre. A küldöttségbe ajánlja dr. Miskolczy Barna elnöke mellett dr. Hoványi Gyula, Fényes Manó, Harmathy Károly, dr. Kecskevári Lipót, Kelen Béla, dr. Olasz Béla, Sulyok István, Stark Gyula, Schwarz Antal, Czeglédy Jereimás és Tabéry Ármán bizottsági tagokat.

Pár perc múlva zugó éljenzés között lépett a terembe dr. Cziffra Kálmán új főispán s letette a hivatalos esküt a közgyűlés színe előtt, melynek elhangzása után Lukács Ödön főjegyző a következő szép beszéddel üdvözölte a város nevében:

Lukács Ödön beszéde.

Méltóságos Főispán ur!

A hagyományos szokás reám hárítja azt a megismert feladatot, hogy Méltóságodat eskütétele után a város törvényhatósága és a tisztikara nevében először üdvözljem. Képességem fogyatékosága, személyem igénytelensége dacára, a feladatom teljesítése nem nehéz, mert Méltóságodat a város fórumán való első megjelenése alkalmából oly benső rokonszev, tisztelet és bizalom fogadja, amely az egyszerű szónak nemcsak lendületét pótolja és hatását biztosítja, de minden szóánál sokkal értékesebben beszél is.

Méltóságod nem idegen a mi körünkben. Nemes családja e város társadalmának, régi idő óta tisztelettel övezett tagja, amelyet a vérségi kötelékekön kívül a szerető kegyelet és a kedves emlékek is egészen Váradhoz kötik. Méltóságod gondatlan gyermekevé, reményteljes ifjúkora is a Szaniszló utcai családi házban teltek el, s közéleti működését is osztatlan rokonszevtől kísérve, e város falai között kezdte meg. E város tehát, amely oly szeretettel nyújt otthont családja számára, bizonyára éppen úgy nem közömbös Méltóságod szíve előtt, mint amely igaz szeretettel és megbecsüléssel tekint Méltóságodat magáénak.

E régi kapcsolat folytán bizonyára ismeri Méltóságod e város társadalmának érzelmi világát, s azokat az eszméket és nézeteket, amelyeknek közéleti haladás érdekében követőjeül szegődött. Tettei igazolják, hogy e város polgárainak érzése: demokratikus, felfogása liberális, jelszava: az emberiség haladása, célja: a tisztas munká megbeesülése, s vezéreszméje, a magyarság boldogulása. (Éljenzés!)

Evégből tudja értékelni a hasznos, komoly munka becsét, hiszen a maga egész élete is: a munka.

Ez a munka erkölcsöt fejleszt, függetlenné teszi, szerénységétől nem fosztja meg, de önértékét felkelti, előzékenységre szoktatja, de emellett szabad, gerinces állampolgárává teszi az államnak, olyan állampolgárává, amelyre a magyar hazának oly nélkülözhetetlen szüksége van.

E fáradságot nem ismerő, polgári munkának eredménye, hogy rohamosan fejlődött e város. Kiváltságos elbánást nem igényelt soha. A saját akaratában, kitartásában, lelkesedésében, áldozatkészségében kereste és találta meg mindig a fejlődés eszközeit.

A városi polgárság ez eszmé és érzés-

világa bizonyára nem hagyta hidegen Méltóságodat, akinek egész lényé a nemes egyszerűség, jellegzetes vonása: a fáradságot nem ismerő munka, vonzóereje: az ember-szeretet s minden eszelekvésének rugója az önzetlen, a tiszta, a törhetlen magyar hazafiasság. (Éljenzés.)

E nemes tulajdonai folytán látja bizalommal Méltóságodat a város törvényhatósága azon az elsőkelő poleon, amelyre a m. kir. kormány bizalmából, koronás királyunk legmagasabb kegyelme emelte. Megnyugtatta az a tudat, hogy Méltóságodban egy olyan kiváló vezéregyenységet nyert, aki a maga szakképzettségével, energiájával a jelen idők egész munkájának elvégzésében s a jövő nagy feladatainak megoldásában segítségére lesz. Mert ez a titáni világhátrédelem súlyos gondokkal terhelve már is meg a törvényhatóságot s nagy problémák megoldása elé állítja a jövőben. Reá nehezedik most a városi háztartás consolidálásának, a háború okozta gazdasági bajok enyhítésének, a népelemezés javításának s a gazdaságilag gyenge néposztály védelmének nagy gondja s a háború befejezte után pedig reá vár a gyermekhalandóság és népbetegség elleni küzdelem, a közegészségügy nagyarányú fejlesztése, a magyar nemzet nagy ember-vesztésének rohamos pótlására irányuló hatósági és társadalmi munka, a gazdasági organizmus életrekelése, a munkaalkalom biztosítása, s mindezekon kívül a magyar kultúra fejlesztése, nemzeti öntudatunk ápolása, a nemzeti politika alapvető tételeinek megszilárdítása és megerősítése.

A jelen és jövő nagy feladatainak látára azonban nem vesz erőt a törvényhatóságon sem a kishitűség, sem a esüggédés. A történelmi pragmatizmusát ugyan a gondviselés tartja kezében, s még nem tudhatjuk, hogy áldásos béke mikor és hogyan következik be, s mikor vehetjük kezünkbe a fejlesztő munka eszközeit, jogosult azonban a remény, hogy a háború előtti idők aggasztó tünetei, a szociális élet egyes szomorú jelenségei, a munka és tőke képviselőinek elkeseredett és folytonos összevadásai nem fognak megisméltődni. A háború után tisztább és egészségesebb színen fog megjelenni a nemzet ősi erje és erkölse. A polgári erény, a tisztas munka, a fejlődő kultúra a lehető legjobban össze fogja forrasztani a magyar társadalmat. Életre kél az új nemzeti etika. Erőre kap újból a gazdasági élet, s így könnyebbé fog válni, sőt lendületet fog nyerni a várost fejlesztő munka. (Ugy van!)

A város törvényhatósága éppen ezért a jövőbe vetett rendíthetetlen bizalommal lelkesen fog segítségkérni Méltóságodnak ott, ahol a haza jövőjébe vetett élő hit felkeltésére és ébrentartására lesz szükség. Örömmel és lelkesedéssel fog segítségére sietni Méltóságodnak abban a munkában, amely a társadalmi egyetértés megteremtésére, a nemzeti védelem helyi munkájának megszervezésére, a háború okozta bajok enyhítésére az új idők gazdasági és erkölcsi javaiak kihasználására fog irányulni.

És meg van győződve, hogy Méltóság tulajdonai révén közzgazdasági és ipari életünk nagyobb arányú lendületét, a munka sikerét, a nemzeti kultúra egészséges fejlődését, e város polgárainak boldogulását elősegíteni is fogja.

Biztosítéka ennek az az éles megfigyelő szem, megértő és érző szív, szorgalmas kéz, s önértékes, emelkedett hazafias lélek, melyet Méltóságos elsőkelő posztójába hozott.

A mai alkalom ünnepélyessége, tulajdon feladatainak kivétele, sulya, az idők roppant komorságától lelke mélyéig áthatva, emelkedett érzéssel veszi körül a törvényhatóság Méltóságodat s amidőn bizalomteljesen üdvözlő, s arról biztosítja, hogy mindazt, amit a magyar ország ezeréves életében magába szívott, önértékes és áldozatkészséggel fejlesztett, a magyar emlékeket, a magyar remé-

nyeket, megingathatatlan elszántsággal megőrizni, ápolni és fejleszteni fogja, — egy-szerszint arra kéri, hogy ez érzelmben és akaratban vele egyesülve, egy szebb, egy boldogabb jövő elérésében támogatni méltóztassék.

Isten tartsa, Isten segítse, Isten áldja meg Méltóságodat és jutalmazza azzal, hogy nemes szándékai mind teljesüljenek.

Élénk taps és éljenzés után dr. Cziffra Kálmán főispán a következő tartalmas és mély gondolatoktól áthatott beszédben válaszolt:

Dr. Cziffra Kálmán főispán székfoglalója.

Tekintetes törvényhatósági közgyűlés!

A szívem mélyéig ható megindultsággal foglalom el ezt a széket, melyet néhány hónappal ezelőtt egy férfi töltött be, aki egész életét, lényének és nagy kvalitásainak legjavát szentelhette e város szolgálatának, aki önzetlen munkálkodásával, fáradságot nem ismerő önfeláldozásig menő buzgalomával érdemelte ki e város polgárságának soha le nem róvható hálás elismerését.

Mély megilletődéssel veszem át a főispáni hatalmat Szent László királyunk városa felett azért is, mert ez nekem nemcsak szülővárosom, nemcsak hosszú évtizedes lakhelyem, hanem az a hely, melynek minden köve már eddig is az idegen által nem értett, de a becsülőtől által annál inkább táplált localpatriotizmusnak, a szűkebb haza iránti igazszeretetének és a rokonszevtől fakadó meleg érdeklődésnek tárgyát képezte.

De még sokszorosan fokozódik elfogódásom akkor ha erőim fogyatékoságát összehasonlítom a reám váró feladatok sulyával, mert e feladatokat a mai rendkívüli viszonyok úgy quantitáskbau, mint kvalitáskbau megsokszorozták.

E rendkívüli viszonyokra tekintettel kellett kérnem, hogy a főispáni széknak a legfelsőbb királyi kegy folytán az én személyemmel történt betöltésének ügyével a szükségesnél többet ne foglalkozzunk és hogy a megszokott ünnepélyességeket mellőzve mielőbb köteleseink teljesítéséhez, illetve folytatásához fogjunk.

Éppen ezért csupán rövid időre kívánom türelmüket igénybe venni abból a célból, hogy eseteljem azokat az irányelveket, mely állásommal járó jogaim és köteleseim gyakorlásánál vezetni fognak.

A főispán a kormány bizalmi embere, a végrehajtó hatalom képviselője, a törvényhatósági önkormányzat ellenőrzője.

Ebből folyólag a főispánnak kötelessége mindenképp oda működni, hogy a kormány politikai irányelvei minden vonalon érvényesüljenek, hogy azok a politikai és nemzeti nagy ideálok, melyeket a kormány maga elé tűzött, elérhessenek.

Bár erősen hangsúlyozom, hogy ezen kötelességeket nemcsak állásomból folyónak tartom, hanem úgy vélem, hogy minden erős meggyőződésű pártembernek hazafias feladatát képezi az, hogy saját elveit minél számosabb polgártársával igyekezzen elfogadtatni, addig épen ilyen határozott kijelentést óhajtok tenni arra nézve, hogy polgártársaimat politikai elveim részére megnyerni és megtartani a meg-

engedett fegyverek alkalmazásával kívánom.

A politikai vélemény nyilvánításának szabadságát tiszteletben tartani és tartatni fogom; de épen úgy elvárom, hogy a saját meggyőződésemmel szemben és a velem ugyanegy politikai hitvallást követőkkel szemben ellenfeleink részéről szintén e terrormentes liberális elvek nyerjenek alkalmazást.

E helyen óhajtok kifejezést adni annak a reménységemnek, hogy a szorosán vett municipális ügyek a pártpolitika figyelmen kívül hagyásával fognak itt tárgyalatni és hogy ezen ügyekben nem csak az egyéni érdeket mellőző önzetlen, hanem valóságos altruisztikus elvek fognak diadalmaskodni. A főispán működésének legszélesebb mezeje a társadalmi tér, — ez irányú tevékenységemnek iránytűje az, hogy sem faji, sem nemzeti, sem felekezeti, sem osztályérdek szolgálja nem leszek; hiszen ha valamikor, úgy a mostani súlyos időkben kívánatos a különböző osztályok és néprétegek egyetértése, a nemzeti, felekezeti és társadalmi békének, egyszóval annak a belső harmoniának megteremtése, mely szelidíti, simmává teszi a benső érintkezést, kiküszöböli a surlódásokat, de annál inkább erősíti a községen vívott harcot.

Ezen törvényhatósági bizottság előtt, azon testület előtt, mely büszke öntudattal részese annak a munkának, mely Nagyvárad városát a gazdasági és kulturális színvonalnak jóval magasabb fokára emelte, mint azt az ország hasonló lélekszámú és hasonló vagyonnal bíró empurumai mutatják: felesleges volna sokat beszélnem a magyar városok gazdasági és kulturális feladatairól, ezeknek a speciális magyar viszonyok szempontjából való jelentőségéről; csupán arra való utalással, miszerint tudatában vagyok annak, hogy a város kulturális igényei állandóan növekednek; ígérem, hogy Szent László városának közönsége mindig készséges támaszát fogja megtalálni bennem, ha a társadalom tehetősebb tagjainak szervezésére vagy a kormány támogatásának megnyerésére volna a további fejlődés biztosítása céljából szükséges.

A főispán hatásköréhez tartozik a felügyeleti és ellenőrzési jog gyakorlása is. Régebbi közpályám helye és első tanító-mesterem Biharvármegye iránt érzett mély-séges fiúi hálám kifejezése mellett kell kijelentem, hogy az önkormányzatot a közéleti szereplés e fényes iskolájában tanulm megismerni; semmi sem állhat tehát távolabb tőlem, mint az, hogy törvényadta hatáskörömet tullepve a város ügyeinek intézésére közvetlen befolyást igényeljek magamnak; de épen állásomból kötelességem gyakorlása által mindenütt és mindenkor érvényesíteni fogom ellenőrzési jogaimat, ahol és amikor azt a köz érdeke parancsolja.

A fennálló törvényes rendelkezések több esetben tért biztosítanak a főispán közvetlen közreműködésének is a törvényhatóság igazgatásában; e téren esküöm is azt parancsolja, hogy a törvény rideg betűjét az életre lelkiismeretem, a törvény szelleme és ennek magasabb céljai szerint alkalmazzam.

A háborus viszonyok a közigazgatást teendőinek egyes-kategóriái tekintetében igen nagy mértékben átalakították.

Mondhatjuk, hogy elsőrangú feladattá vált a közigazgatásnak sok olyan teendő, melyet eddig csak theoretikusok hirdettek, magánosok, vagy legfeljebb testületek, egyesületek gyakoroltak. A közigazgatásnak a társadalommal való együttműködése, egymásba kapcsolandó kooperációja szinte klasszikus fejlődést mutatott az utóbbi időben; a háboru által leginkább sújtott és létérdekükben veszélyeztetett egyéneknek segélyezése, a háboru folytán munkaképtelenné vált egyének gondozásának igen sok válfaja, a megcsökkent nyers anyagok és főleg elsőrendű életszükségleti cikkeknek céltudatos megosztása, a termelő és fogyasztó, valamint a munkaadó és munkaalkalmat kereső közötti hatósági szervezett közvetítés, ha nem is egészen, de legalább annyiban teljesen új feladatok elé állította a közigazgatást; és ha ezek terén igen sok kényszerrendszabály csak a háboru idejére indokolt, ha azoknak a béke idejére való fentartása a szociális evolúció mai stádiumában igen elhibázott dolog volna, az ez ügyekben a háborus viszonyok által igényelt állami beavatkozásnak, a nemcsak egyes rétegekre szorítkozó, de szinte általános jellegű társadalmi akciónak egy nagy eredménye lesz, az t. i., hogy az ezen intézkedések rugóit képező humanizmus és altruizmus, mint fejlődni kívánó erő mély gyökeret fog verni a társadalom minden rétegében, érvényesülést fog keresni a nem hivalkodó, a nem tetszelgő, de nem is rombolást ígérő, hanem alkotni és boldogítani igyekvő emberszeretet.

Legalább az én véleményem szerint ennek a magaslatos érzésnek kell áthatni majdan minden vezetésre hivatott tényezőt, elsősorban a közigazgatást. Ez az az út, melyen a nép legigazibb barátját megtalálja a közigazgatásban. A közönséggel foglalkozó, ezt nevelő, értő és gondolkodó, nem a törvényszakasban van és ridegen végrehajtó, de ezeket a magasabb célok érdekében alkalmazó közigazgatásra lesz szüksége a háboru tisztító tüzein Isten segítségével bizonyára diadalmasan áthaladó Hazánknak.

Felséges királyom kegye és az általam erős meggyőződéssel követett kormány bizalma arra a feladatra szemelt ki, hogy a reám ruházott közhatalommal élve, e hazafias munkát teljesítő gépezetnek egyik láncszeme legyek. E ragyogó kegyet és fényes bizalmat benső éltető meleggel az Önök barátsága és velem való készséges együttműködése fogja megtölteni és hogy ezt elérem, annak zálogát képezik nekem azok a részemről hálával fogadott szép szavak és benső érzelmek, melyeket a város nevében a polgármesterhelyettes főjegyző ur juttatott kifejezésre. A bizalmat teljes munkakészség az, amit Önöktől kérek abban a tudatban, hogy úgy Önök, mint én fáradságainknak és törekvéseinknek legmértőbb jutalmát abban fogjuk megtalálni, ha Szent László városa régi nagy múltjához méltó és közönsége nagy kulturális érzékének megfelelő hatalmas, gazdag, dicső jövőt fog elérni.

Amidőn még legbensőbb hálával mon-

dok köszönetet az illusztris vendégeknek, akik megjelenésükkel a város iránti meleg érdeklődésüknek és a személyem iránti igaz barátságuknak tanujelét adták, azzal a fohással zárom szavaimat:

A végtelen jóságú Isten áldó és óvó keze lebegjen Hazánk felett, az ő kegye éltesse királyunkat, tegye nagygyá Hazánkat, virágzó városunkat!

A főispán beszédét percekig tartó taps és eljenzés követte, amely csak akkor szűnt meg, mikor dr. Hoványi Géza udvari tanácsos, a nagyváradai munkapárt elnöke emelkedett szólásra, hogy a törvényhatóság munkapárthoz tartozó tagjainak nevében üdvözölje a főispánt.

Dr. Hoványi Géza beszéde

a következő:

Méltóságos Főispán ur! Mélyen tisztelt vendégeink! Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A nagyváradai nemzeti munkapárt nevében üdvözölöm az új főispánt, midőn apostoli királyunk kegyéből és a kormány bizalmából elfoglalja Szent László király által alapított Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város főispáni székét. Üdvözölöm bízalommal, reménységgel és szeretettel. Üdvözölöm őt bízalommal, mert az elvek közönsége, mely bennünket összefűz, szoros kapcsolatot teremt meg közte és a párt között és élteti a reményt aziránt, hogy hazánk és így közvetve városunk boldogulása érdekében várható működése azon elvek alapján, amelyeket mi vallunk, csak üdvös és eredményes lehet.

Ha visszatekintünk hazánk történetére, úgy látjuk, hogy nemzetünk történetében, annak fejlődésében, a közigazgatás életében és szervezetében a magyar városok mindenkör jelentős tényezők voltak és a magyar városok között ez ősrégi város — diadalmasan nélkül mondhatom — talán a legelső között foglalt helyet a magyar kultúra, ipar, kereskedelem és közgazdaság fejlesztése körül.

Mindenkor az első helyet foglalta el Nagyvárad ott, ahol a haza igaz érdekeinek megvédéséről, a demokratikus, liberális haladásról, az embertársaink iránt tartozó szeretetről és a munka megbecsüléséről volt szó. Ha visszatekintünk erre a multra és szétnézünk a város fejlődésének mezején, fényes tanubizonyságot találunk arra, hogy ebben az ősrégi városban, mely annyiszor volt kitéve a haza védelmében kifejtett harcoknak, amely oly sokat küzdött és szenvedett, a multnak fényes emlékeiből semmi sem maradt meg, de egy megmaradt változatlanul a város polgárainak lelkében: a lángoló hazaszeretet és az önmaga munkásságába vetett határtalan bizalom! Mindent elpusztíthatnak tehát ellenségeink, de e polgárság az ő hazaszeretetét és munkásságát érintetlenül meg fogja tartani! És ha visszatekintünk arra, hogy mily sok küzdelmet kellett megvívnia és mennyi áldozatot kellett hoznia e város polgárságának a multban, hogy ezt a várost nemcsak fenntartotta, de nagygyá és e hazában az első egyikévé tette, — úgy e visszapillantásból nyugodtságot meríthetünk arranzve, hogy bármely szenvedést és áldozatot juttasson a jelen osztályrésztől e város polgárainak, önmagába vetett jogos bizalma, munkásságának törhetetlen ereje e polgárságot elhagyni nem fogja.

Azok a tradicionális elvek, amelyek e város polgárságát, e városhoz, annak falaihoz, annak minden porszeméhez kötik, amint a multban erős támaszai és irányítói voltak, úgy sikerrel és eredménnyel fogják őt vezetni a jövőben is. Hisztük teljes bizalommal, hogy e tradicionális elveknek hódol az új főispán is, aki a miénk, aki itt született, itt élt; azok az elvek, amelyek bennünket irányítottak, teljes erővel fognak az ő lel-

kében élni és a szeretet lángjaival fogják övezni e város polgárságát éppúgy, mint amilyen önzetlen bizalommal és szeretettel kísérik a város polgársága új díszes állásába. Meggyőződésünk, hogy az a demokratikus és liberális gondolkodás, amely a mi pártunknak is alapelve, megnyilatkozik az ő működésében e polgársággal szemben, minden pártfelekezeti és rangkülönbség nélkül. Jól tudom és érzem, hogy ez az egyetlen irány, amelyen a város haladását biztosítani lehet és mi hiszünk, de tudjuk is, hogy új főispánunk ennek az iránynak a követelésével e város polgárainak boldogulását, gyarapodását, existenciális küzdelmükben való megerősödését a legszebb kilátásokkal és a legdusabb eredményekkel fogja munkálni.

A mai világháboruból kívánatos, hogy a körületek bizalommal övezzék a vezető személyiségeket, mert a bizalom adja meg az erőt, hogy ne csüggedjünk, hanem kitartással faradozzunk a romok eltakarításán, amelyeket e véres háború nemzetünkön és így közvetve is ejtett.

A magunk részéről biztosíthatjuk, hogy minden törekvésben, mely nemzetünk előhaladását, városunk jövője kiépítését és polgárai boldogulásának elősegítését, szellemi és anyagi megismosodását előzzák, a legodaadóbban támogatni fogjuk s erre a támogatásra, pártunknak ragaszkodására épp úgy számíthat, mint ahogy mi számíthatunk az ő kiváló egyéni képességeire fiatal akaraterejére, minden iránt való jóindulatu érdeklődésére, kiváló energiájára és humánus, emelkedett gondolkodására. Ebben a tudásban, ebben a hitben üdvözlöm őt és hiszem, hogy egyénisége, multjában kifejtett tevékenysége, tudása és ambíciója megtalálja azt a tért, amelyen alkotni tud, céljait elérheti s hazánk és városunk fejlődésében munkásságával maradandó és értékes korszakot épít fel magának.

A szép beszédet általános tetszéssel, éljenzéssel kísérték a jelenvoltak.

Ezután Sulyok István az ellenzék részéről üdvözölte a főispánt, igen szép, magas beszédben.

Sulyok István beszéde.

Azok után a meleg üdvözlő szavak után, melyek a nemzeti munkapárt részéről a törvényhatósági bizottság illusztris tagjairól elhangzottak, talán fölösleges és időszerűtlen is, hogy a politikai parttagozódás karakterével még egy újabb megnyilatkozás is történjék. Igen fölösleges és időszerűtlennek tűnhet föl minden további reveláció akkor, midőn érzésben és gondolatban mindnyájan egyek vagyunk s a politikai pártkereteken felülemelkedve, összehasonlítást és fokozást nem tűrő egyenlő tisztességszáradással és nagyrabesúléssel köszöntjük emelkedésének magas lépcsőfokán Czifra Kálmán dr főispán ur ömáltóságát.

Ha igaz is ez és ha úgy is van, hogy e történelmi nagy időben a salus rei publicae érdekében minden magyar embernek szent kötelessége eliminálni a társadalmi és nemzeti együttérzés köréből mindazt, ami az összedobbanó szívek közé éket verhetne: mégis érintetlenül marad egy terület, hog az abszolút összeolvadás teljes lehetetlenség, hol az élesen körvonalozott és kiszögellő élek legfőképpen csak tompíthatók, de bizonyos ellentétek, melyek az őszinte meggyőződés mélységeibe bocsátják le gyökérszálaikat, — még a kevésbé intransigens felfogás mellett sem hidalhatók át, mivel ezek a magyar nemzet tradicionális aspirációinak művészileg fölépített pillérei, amelyeknek időszaki fölfüggesztése vagy épen kimozdítása milliók remény világának összeomlását jelentené.

Minden kétségen túl van, hogy ez a terem nem a mindenkor s egymással szemben álló pártpolitika műhelye. De mert tör-

ténelmi fejlődésünk, a vármegyei és városi törvényhatóságokban a magyar alkotmány és függetlenség palládiumát építette föl: a közösség ügyei mellett a nemzet sorsára és életére irányító befolyást gyakorló elhatározások hullámverései ezekből a termékből indultak utnak a multban s innen fognak feltörni a jövőben is és ezért a vármegyei és városi törvényhatóságok tagjai, míg egyfelől a lokális érdekek letéteményesei, addig másfelől szűkebb értelemben a nemzet mozgató mindenkor politikai exponensei.

Ebben az ünnepélyes pillanatban ezen az alapon bátorodom szót emelni azoknak a férfiaknak nevében, akikhez engemet politikai meggyőződésemet csatol. Belső örömmel teszem, mert habár a főispán ur szavai szerint a főispán a mindenkor kormánypolitika reprezentánsa s ennél fogva gondolkodásunk és felfogásunk sok tekintetben divergens irányban halad, habár a nemzeti nagy célt és ideált illetőleg lelkiállásunk egy közös pontján összeállokozhatunk is, de az odáig vezető utak és eszközök megválasztásában eltérünk egymástól s mint ellentétek, akik egymás meggyőződését, intencióit megérteni, tiszteletben tartani etikai kötelességüknek ismerik, de nem mint ellenségek fordulnak olykor szembe egymással: nem csak megnyugvással, hanem teljes bizodalommal és igaz örömmel fogadtuk apostoli királyunk Öfelségének kinevezését, amely Czifra Kálmán dr urat Nagyvárad város törvényhatósága élére a főispáni székbe emelte.

Nem konvencionális udvariasságból, hanem azért, mert Önéltőségében a pártpolitikai dogmáktól való befolyásolás nélkül gondolkozó és cselekvő, széles látókörű férfit nézzük, aki eddig közigazgatási szereplésével, objektív ténykedésével, nemes magatartásával, vallás és politikai hitvallásra való tekintet nélkül csak tiszteletet és szeretetet váltott ki a szívekből, — önként hajtuk meg a lobogóinkat és igérjük, hogy mindaddig, míg szép missziója teljesítése közben, kinyilatkoztatott szavai szerint nem a pártpolitikának sokszor homályos szemüvegén át itéli meg az embereket és azoknak közjóra irányuló törekvéseit, de intencióik nemességére szerint mérlegel egyeseket és azoknak munkáit, — csekély erőnkhez képest hűségese munkatársai, minden városunk és hazánk javára cselekvő törekvéseiben készséges támogatói leszünk.

Ugy mondják, hogy a történelmi idők mindig megteremtik a maguk embereit, akik egyéniségük nemes bályát félreismarhatlenül rányomják arra a korra, amelynek centrumába ható és irányító erőként kerültek.

Főispán soha kritikussabb pillanában nem vállalkozott nehezebb és nagyobb felelősséggel járó feladatra, mint Önéltősége. Bármerre hordozzuk meg tekintetünket, mindenfelé a romlás és pusztulás sötét árnya borul a XX. század kultur népeire. Az egész világ tűz és vértengerbe lángol körülöttük, a földet mintha eltemetett titánok akarnák kismelni sarkaikból, könny és vértenger habjai verdesnek beaúnket.

De a világrengető események forgatagában rendületlen hittel és el nem fojtható reménységgel nézzünk a város drámai végső kifejeleménye elé, ha a harci események jó- és balszerencséje egy pillanatra sem ingathatja meg azt a szilárd meggyőződésünket, hogy az igazságos Isten kegyelméből dielességgel kerül ki az ítélet tűzkohójából, mégis készen vagyunk rá, hogy a kivívott diadal után a véres ködfelhő nem fog azonnal felszállani a Kárpátok ormairól s az Alföld rónáiról, a kiomlott vérfoltokat a földön nem takarja el egyszerre a jólét és boldogság himes palástja, hanem az ernyedetlen munka fogja eltakarítani a romokat és építi fel a jövőben Magyarországot.

Ebben a nagy feladatban az isteni gondviselés kiváló helyet jelölt meg Nagyvárad városának is. Hogy e komoly kötelességben

hivatását megoldhassa, falai között polgárságának vihar által feldúlt boldogságát visszaszerezhesse, a megingott anyagi jólét boldogabb napjait megteremthesse és a kultúra megállott kerekét az evolúció útján hatalmas lendülettel megindíthassa, erős kézre, iniciáló főre van szükségünk. Minthogy Méltóságod személyében e garanciákat föltalálni véljük, minthogy a jövő teendőit s feladatát az előbünk tárt perspektívában oly biztatólag körvonalozta, ezért ismételtlen is tisztelettel és szeretettel köszöntjük, kívánván, hogy főispánúsága városunk boldogabb jövőjének új korszakát vezesse be nemes munkásságával, hálás polgárságunk szívébe érenél maradandó emléket állíthasson magának. Az Isten áldja és segítse meg minden törekvéseiben!

A nagy tetszéssel fogadott szép beszédet élénken megtapsolták.

Ezután Harmathy Károly jelentkezett szólásra s indítványozta, hogy az elhangzott beszédeket emlékezet okáért a törvényhatóság jegyzőkönyvébe foglalja.

Az indítványt az elnöklő főispán határozatként kimondta s a jegyzőkönyv hitelesítését július 26. délelőtt 10 órára kintűzven, a rendkívüli közgyűlést berekesztette s az emlékezetes közgyűlés véget ért.

Kötelességünk tovább harcolni

Andrássy Gyula gróf a Neue Freie Presseben cikket írt a békéről. A magyar nemzet ereje nincs megtörve — írja Andrássy — én szentül hiszem, hogy végül mégis mi fogunk erősebbeknek bizonyulni. Rendíthetetlen hitem az, hogy a béke szent ügye a mi fegyverünk sikerétől függ. A mi ellenségeink abban a hitben riogatják magukat, hogy ők az erősebbek, addig nekünk törekednünk kell őket tökéletesen letörni, mert csak így maradhatunk hűek egész politikai akcióinkhoz. Mi csak ezen az alapon annak a ténynek elismerése alapján fogadhatunk el békét, hogy mi kerekedtünk felül, mivel pedig egy ilyen béke az eredeti eredeti gondolatának feloldozásával járva s erre ellenségeink nem hajlandók, azért most még felsőbb tudatában nem is kezdhetünk békéről beszélni és legfőbb kötelességünk önbizalommal kitarítani és tovább harcolni.

Budapest, július 24. (Saját tudósítónktól.) Andrássy Gyula gróf Berlinbe érkezett, néhány napig marad ott. Látogatása a Bajtársi Szövetségnek szól, de vezető politikai körökkel is érintkezésbe lép. Látogatásának nagy politikai jelentőségét tulajdonítanak.

Ferölin a legjobb és legbiztosabb toletta-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1:20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

A Biharmegyei Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy az 1916. évi 6% -os és 5 1/2% -os negyedik hadikölcsön végleges kötvényei az intézet pénztáránál kiszolgáltatnak.

Gyönyörű rózsás arc a nő legszebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krémét és szappant használja, melytől a visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimauőzy-palota.

Képviselőjelölés

a berettyóújfalui kerületben.

Dr Szilágyi Lajos programbeszéde.

Berettyóújfalui nevezetes politikai mozgalom színhelye volt tegnap. Dr Cziffra Kálmán főispán kinevezése folytán árván maradt a berettyóújfalui választókerület, jelölte a mandátumra Berettyóújfalui község kiváló szülöttét: dr Szilágyi Lajos cs. és kir. kamarást, vezérkari századost, a Külügy és Hadügy jeles tollu szerkesztőjét. Dr Szilágyi Lajos a katonai rangot a politikai működésével cseréli fel s így akarja, boldog emlékü édesatyja nyomdokait követve, szolgálni a hazát és szűkebb pátriáját.

Ünnepe volt tegnap Berettyóújfalui községnek s az örömből kivette részét a választókerület színe java. A jelölés lelkes hangulatban történt, amely után dr Szilágyi Lajos képviselőjelölt nagy érdeklődés mellett tartotta meg programbeszédét.

A pompás, alapos és kiváló képzettséggel tanuskodó programbeszéd igazolta mindazokat a várakozásokat, amiket a választópolgárok a jelölt kiváló egyéniségéhez fűttek. A szép, mélyen átgondolt beszéd kitűnő hatást keltett a választók között. Mint szónok meglepte a hallgatóságot a jelölt.

A munkapárt pártértekezlete a városháza egyik helyiségében kezdődött; dr Miskolczi Pál kir. közjegyző, pártelnök vezette az értekezletet, amelyen a százakra menő választók között ott voltak: Jezericzky Dénes, dr Frankó Endre főszolgabíró, Nadányi Miklós, Tardy György, dr Möriz Ernő, Kovásznay Marcell, Bartha Gyula, Farkas József, Gyarmathy József, dr Grósz Ignác, Szakáll Pál, Vajna Imre, Osváth Pál, dr Erdélyi Miklós, Szatmáry József, Tiszay Gyula, Biró István, Karácsonyi Elek, K. Juhász Imre, Herczegh János, Országh József, Balla Antal, Enghy Ferenc, Kántor József, Tikász István, Török Demeter, Nagy Sándor, Karácsonyi István, Róth József, Weiszberger Armin, Fekete György, Róth Kálmán, H. Tollas Miklós, Salamon Mihály, Pozsár István, stb.

Dr Miskolczi Pál elnök rövid szavakkal a berettyóújfalui munkapárt értekezletét megnyitotta s felolvastatta dr Cziffra Kálmán volt képviselőnek a választókhoz intézett már ismert levelét, amelyben bucsut vesz választóitól, megköszöni a beléje helyezett bizalmat, egyben pedig a kerület képviselőjéül igen meleg hangon dr Szilágyi Lajost ajánlja.

Majd bemutatta elnök dr Cziffra Kálmán főispán táviratát, amely a következő:

„Azt a zászlót, melyet mocsoktalanul most adtam vissza kezetekbe, új névvel, de a régi törhetlen elvvel lobogtassátok magasan a legmelegebb együttérzéssel. Üdvözlöm régi kerületemnek szívemhez forrott választóit.

Dr Cziffra Kálmán.

Zugó éljenzés közben állott fel Szigethy Elek református lelkész s hosszabb beszédben emlékezett meg dr Cziffra Kálmán elválhatlan érdemeiről, amelyért a választókerület hálás szeretettel vette körül. Válaszolt a benső tiszteletet, amelyet mint a hiharkeresztesi járás főszolgabírója biztosított a maga részére. Fájdalmas a válság most, de

az a vigasztaló, hogy nem örökre távozik. Megemlékezett arról a fontos munkáról, amellyel mint katonatiszt oly fényesen oldotta meg feladatát a vármegye közgazdaságának javára. Indítványozza, hogy ezt a kiváló embert előhaladásában örömmel üdvözlőjek és sürgöny útján hálás köszönetét fejezze ki dr Cziffra Kálmán főispánnak eddigi tevékenységéért.

Elnök az indítvány elfogadását határozatként mondta ki s gondoskodott, hogy a választók szeretetét és háláját sürgönyben tudassa dr Cziffra Kálmán főispánnal.

Ezután dr Miskolczi Pál elnök indítványozta, hogy a berettyóújfalui választókerület képviselőjéül dr Szilágyi Lajost jelöljék.

Kitörő lelkesedéssel, éljenzéssel fogadták az indítványt s dr Szilágyi Lajost jelölték, akiért küldöttség ment, hogy választói előtt megjelenjék. A küldöttségben Tardy György vezetése alatt Vajna Imre, Pozsár István, dr Erdélyi Miklós, Herczegh János, Róth József, Balla Sándor vettek részt.

Az értekezleten jelenvoltak ezután kivonultak a ref. templom melletti térségre, ahol már százával várt a közönség.

Zászlókkal, zöldgalyakkal, nemzeti színű drapériával bevont emelvény volt itt felállítva.

Pár perc múlva robogó fogatokon megérkezett a jelölt a küldöttség tagjaival, s midőn a pódiumra lépett, tapsorkán és tomboló éljenzés tört ki.

Dr Miskolczi Pál elnök rövid, csinos beszédben kérte fel a jelöltség elvállalására s programbeszédének megtartására.

Az éljenzés lecsillapultával dr Szilágyi Lajos képviselőjelölt a következő

programbeszédet

mondotta el választói előtt:

Tisztelt polgártársak!
Szülőföldem lakosai!

Ugy érzem, hogy életemnek egyik legszébb napja van ma, mikor szülőfalum választókerületének polgársága képviselőjéül hív fel engemet.

Szíves örömmel vállalom a kijelölést, vállalom a megbízatást és vállalom a munkát, mely mindezzel együtt jár, mert érzem és tudom, hogy fiatal erőmmel, legjobb tudásommal és képességeimmel, úgy, ahogyan Ti akarjátok, ahogyan óhajtván óhajtatok, cselekedni is tudok majd a törvényhozói tisztemben.

Vállalom, mert ismerem az életet, mert ismerem a népet és jól tudom, hogy mire van nagy szüksége annak.

Vállalom, mert itt Berettyóújfaluban már az anyatejjel magambaszívtam a magyar ember és a magyar föld iránt érzett soha meg nem szűnő nagy szeretetemet.

Es vállalom, mert megboldogult édesapám a nagy kettőspusztai szülei házában már gyermekkoromban belém oltotta a kötelességtudást és munkaszeretetet.

Tisztelt választó polgártársaim! Az elmúlt esztendőkből, majd nem a háború küszöbén megdöbbenve látta minden jó hazafi, hogy rothadni készül és inogni kezd eser-

éves magyar államunknak alapzata, váza. Valami alacsony, kufár szellem szállta meg a lelkeket. Dühösen és kicsinyesen politizálni kezdtek az emberek és meggyőző beszéd helyett sárral dobálózva, a magyar parlament ülésterme pártszenvédélyektől elvakult, közönséges pártusák színtere lett.

Szétszakadt a társadalom, szembekertült polgár és katona és elfordult egymástól, magyartól a magyar... undorral!

Es a még romlatlan, becsületes vidék csinálta utána, mintha muszáj volna!

Nem kell messze menni, itt Berettyóújfaluban pusztító erővel vonult végig az elkecseregett képviselőválasztások vihara. Békés egyetértésben élő, egymást megértő és megbecsülő, csendes és nyugodt természetű emberek, egy kenyéren, egy valláson lévő, egy és ugyanazon nyelvet beszélő jó magyarok szikrázó szemmel tekintettek egymásra rá és készek lettek volna talán torkát ragadni annak, ki másra akarta adni voksát. Olyanok voltunk ekkor mindannyian, mint századokon át rendesen: pártoskodó és gyűlölködő, marakodó és széthuzó magyar.

S kint az ország többi részében a nemzetiségek szarva egyre nőtt. Mind hangsúlyosabban követelődtek s úgy kellett velük egyezkedni, mint valami különálló állammal. A horvát szlavón társországokból minduntalan csak követelő szavak röpöködtek át felénk. Ausztriában pedig fel kellett a császárnak függesztenie az alkotmányt.

Természetes, hogy mindenek külső ellenségeink látták a nagy hasznát. Látták, hogy rothadunk, biztosra vették tehát, hogy szét is omlunk. És én bátran ki merem mondani, tisztelt választó polgártársaim, hogy ez a helyzet hozzájárult ahhoz, hogy a retentív ördöklés és világvészedelem anyakunkba szakadt.

Istennek csapása, ez a világháború kellett hozzá, hogy megértse végre a magyar a magyart, hogy megértse a saját kárán, ellenség nincs itt benn, csak kint, a határon túl, itt pedig benn mind csak tosvérek vagyunk.

Ma, tisztelt választó polgártársaim, politikai pártkülönbség nélkül, nemzetiségi, faji- és vallási ellentéteket félredobva, egy táborba tömörülve együtt vagyunk. Összehozott bennünket a külső ellenség támadása és nagy ügyünk igazságának szent érzete.

Es ugyanilyen az összhang kint a harcokban. Északon és délen, keleten és nyugaton bajtársi szeretetben összeforva, együtt verekszünk mindannyian, s a puská és a szurony, a fokos és a kard, a géppuska, ágyú, tarack és mozsár mindenütt csak vallvetett magyar dicsőségről dörögnek-zengenek és mindig csak azt hirdetik, magyar és magyar közt különbség nincs sehol.

A magyar az a sereg java mindenütt, mindenhol.

Ily körülmények között e példás összhangban kétszeres kitüntetésnek veszem a jelölést és ha a választókerület polgársága csakugyan a kezembe teszi le képviselőtét, nagy reményekkel megyek vele munkára fel!

Reményekkel, mert hiszem, hogy a magyar parlamentre a békés, alkotó munka időszaka jön majd, alkotni, dolgozni és építeni fognak annak a bizalomnak biztos alapjain, mely dicsőségesen uralkodó királyunk lelkében, a nemzet önfeláldozó erőfeszítésének láttára, most jobban megszálladulhatott mint régebben bármikor.

A világharc után most ugyis lehetetlen, hogy újra és ismét pártoskodni kezdjünk. Hiszen annyi a közös érzelem, ami összefűz, az a sok győzelem, siker — a közös veszteségek, szenvedés, fájdalom — a hősök emléke, dicsőség, hadtörténelem: hát még mindig állna köztünk az az elválasztó nagy fal?

Nem! Minden másképp lesz majd, tisztelt

telt polgártársaim. Miskép, mert nem folyhatott ki hiába annyi honfivér, a hős csapatok nagy áldozattal kivívott nagy eredményei nem semmisülhetnek meg belviszályokban.

Továbbra is együtt kell maradnunk tehát, együtt, hogy vállvetve erővel dolgozhassunk. Dolgozni fog akkor mindenki majd, egymást megértve és meggyőzve, mint az ezüst forintra írva van: „Viribus Unitis”, „Egyesült Erővel”, a haza szent javára.

Remélve a legjobbakat, remélve, hogy a világháború romjain egy virágzó Magyarország épül, virágzó ország jól művelt földdel, elégedett ország dolgozó és egészséges néppel, erős és hatalmas állam igazságos és jó kormányzattal, okos, komoly és munkás képviselőházzal!

Mindennek elérése felé politikai programunk ma csak egy lehet:

Küzdelem a győzelemért, győzelem a békéért!

Küzdelem, győzelem és béke!
Ez a három szó az, melyet mint képviselőjelölt a világháború közepette programul adhatok.

Küzdenünk kell változatlan kitartással, magyar hősiassággal és szívóssággal, úgy miként azt ennek a vidéknek is a hős fiait tették. És küzdenünk kell itthon is, önmegtagadással, változatlan türelemmel, bizalommal és kitartással.

Küzdeni, hogy fentmaradhassunk, hogy ki ne esavarhassák kezünkben a babárt, hogy a leszármolásnál erős legyen a szavunk és hogy a várvavárt béke tartós és jó lehessen majd.

Óriási a feladat, mely mindezeknek folytán egyesre, családra, államra hárul. De kitartás és másodsor is csak kitartás tovább, mert ez a háború más, mint a többi volt, másként kezdődött és másként folyik és más valami lesz annak befejezése is.

Hiszen ismerjük be: méltó ellenfelek csaptak össze mostan, kivétel nélkül, vitézharcoló hős csapatokkal, igen erős ellenfelek, kiknek az országában a mieinkhez hasonló lelkesedés s a mieinkhez hasonló nyugalom van. És számítsuk hozzá: megváltozott minden részében a hadviselés és megváltozott lényegesen a haderő is. Ma nem elég a gondos hadsereg-szervezés, nem elég a jó fegyverzet, a jó vezetés, de nem elég a hősiesség, ma egészen különleges minden ott kint: lövészárkokba ásták el magukat a küzdő felek s frontvonaluk maga oly hosszú, mint akár a határ. Repülőgépei és kémei útján mindenről tudomást szerez az ellenfél s vasutvonalain tetszés szerint toltatja oda csapatait, hol az ellenség legjobban fenyegeti. És bár az eszközök oly tökéletesek, hogy kezdetben minden jól előkészített támadás tényleg sikerül, s megállapodik mindig a támadó lövés, ha az ellenfél még idejében megteszi rá a maga megfelelő sakkhuzását.

S a rettenetes veszteségek helyett úgy látszik minden államnál van elegendő ember, elegendő állat, elegendő anyag.

Ily körülmények között, tisztelt polgártársaim, természetesen, hogy egyre késik a várvavárt döntés.

De jól jegyezzük meg s vigyázzunk mindannyian, mert mindjobban próba elé kerül az, amin szerintem a háború eldől: gazdasági erőnk és idegrendszerünk.

Ez az, amihez kitartás kell, szívós kitartás és bizalom, bizalom a haderőnkben, bizalom a vezetőkben, kormányunkban s jómagunkban.

En bizva bízom haderőnkben, mert hiszen jól ismerem annak belső értékeit. És bizva bízom vezető embereinkben, különösen pedig gróf Tisza Istvánban, megyénk szülőltjében, miniszterelnökünkben.

En isteni jótéteménynek, valóságos nemzeti szerencsének tartom, hogy ezekben a vészterhes nagy időkben épen az ő kiváló nagy elméje, vasakarata és vasidegzeete irányítja kormányunkat. És hitet tehetek mel-

lette, mert katonáktól tudom, hogy Tisza István kormányzása kiint a küzdő seregeknél is úgy a vezetők, mint a csapatok szellemére, tehát így közvetve a hadieseményekre is eléggé nem értékelhető üdvös kihatással volt. Bizva az ő emberfeletti nagyságában, készségen felül álló hazafiságában, különösen pedig szigorú lelkiismeretességében, nyugodt vagyok és azt bízom nyugodt'ak lehetünk tisztelt polgártársaim mindannyian:

egy csepp vér sem fog folyni hiába és a béke galambja idejében itt lesz, előbb, mint hinnők talán mindannyian.

Tebát: küzdelem, győzelem és béke s utána a háború romjain felépülő új Magyarország, — ez egyelőre a politikai program és munkacél, amelyet magunk elé kitűzhetünk.

E munkához, e felemelő hivatáshoz szülőföldem követeként szívesen vállalkozom és ígérem, hogy ha megválasztanak, fiatal koromnak teljes erejével, a családomtól örökölt és katonáknál még jobban megedzett kötelességérzettel megyek fel munkára.

Munkás tagja leszek a magyar törvényhozásnak, munkás képviselője, bizalmas barátja és támogatója a kerület minden érdekének, minden polgárának.

De ennek cserében viszont én is kérem, hogy ennek a tősgyökeres, színmagyar vidéknek egész polgársága pártkülönbség nélkül egy szívvel, lélekkel mellém álljon. Összefogva és egyesült erővel Biharországnak ezt a szép vidékét bizonyára fellendítjük majd.

Köszönöm a megtiszteltetést és kérem, tartsanak ki melletttem majd.

A nagy közvetlenséggel, szónoki hévvel előadott szép beszéd nagy tetszéssel találkozott a választók sokasága előtt.

A beszéd után dr. Miskolczy Pál elnök néhány meleg szóval rekesztette be a pártértekezletet.

Társas lakoma.

Délben a városház emeleti nagytermében társas ebéd volt a képviselőjelölt tiszteltére, amelyen mintegy 200 választópolgár vett részt. A terem és a lépcső zöldgalyakkal és nemzeti zászlókkal volt díszítve.

Dr. Szilágyi Lajos képviselőjelölt mellett dr. Miskolczy Pál közjegyző és Fényes Ákos táblabíró, a járásbírósg vezetője ültek.

A pohárköszöntők sorát dr. Grósz Ignác nyitotta meg. A háború által ütött sebek gyógyítását tartja a jövő legelső feladatának, megfelelő szociális, kulturális és közgazdasági törvényekkel. A harcosok jutalmat érdemelnek, de ez nem lehet az általános választójog. De a hozandó törvények gerince a választójog kiterjesztése lesz. A népről kulturális és anyagi téren kell gondoskodni. A Gondviselés ehhez a nagy munkához a kerületnek oly kiváló férfit adott, akinek eddigi működését a legmagasabb körök is elismerték. Ez dr. Szilágyi Lajos, akit éltet. (Éljenzés.)

Dr. Szilágyi Lajos gondolatában mindig azoknál van, akik a hazáért harcolnak, s akik most hiányoznak a családi tűzhelyektől, akik vérüket ontják. Szívéből fakad a kérés: Magyarok egyetértve küzdjétek, munkálkodjatok. Szülőföldje lakosaihoz szól. Poharamat emelem reátok, érettük, érettetek. (Hosszas éljenzés.)

Dr. Miskolczy Pál a mai háború okaival foglalkozva, azt tartja fontosnak, hogy a mai történelmi nagy időkben ki áll a kormány élén. Szerencse, hogy a nemzetet egy gondviselészerű férfi vezet, aki a korszakra reá fogja nyomni az ő nevét. Élteti

Tisza Istvánt s indítványára a következő sürgönyben üdvözölték a kormányelnököket:

A képviselőjelölt gyűlés alkalmával Nagyméltóságod igaz magyar hazafiságába vetett rendületlen bizalmunknak adunk kifejezést. E bizalom erősít bennünket a megpróbáltatás súlyos napjaiban. A berettyóújfalui munkapárt nevében: dr. Miskolczy Pál, elnök.

Kelemen János áll. polgáriiskolai tanár a munkapárt működését méltatta s az annak élén álló elnököket: gr. Khuen Héderváry Károlyt éltette.

A pártelnököket szintén táviratban üdvözölték.

Tardv György a Miskolczy család egyik kimagasló alakját: dr. Miskolczy Ferencz főispánt köszöntötte fel.

Weiszberger Ármán, a Sárret szerkesztője Beöthy László orsz. képviselőt éltette.

Fehér Dzsó szerkesztő, az újságírók nevében köszöntötte dr. Szilágyi Lajost, aki nemcsak a berettyóújfalui választókerület, hanem a sajtó jelöltje is.

A Himnusz a közönség állva elénekelté ezután.

Még sokan tartottak pohárköszöntőket. Az ebéd a késő délutáni órákban ért véget.

Szánt, vet, arat az álmosdi gyógyszerész.

A háború sok mindent megváltoztatott, foglalkozások felecserelődtek, életpályák átcserelődtek, s alighanem háború alatt született meg az a csufondáros nóta, hogy csak a nyulból nem lesz jáger, krinolinból házentráger. Egyébként minden metamorfózis valószínű.

Álmosdon is megtette a maga hullámvérését a háború s a patikát érte. Dobsa Sándor gyógyszerész „Kigyó” patikája egyike volt a legrenomirtabb gyógyszertáraknak mindaddig, míg elvitték a községi orvost. Akkor a forgalom megesappant. Dobsa megpróbált úgy segíteni a dolgon, hogy a szomszéd községbe való áthelyezését kérte a gyógyszerésznek, de ezt a hatóság nem engedte. Azután orvosi állás rendszeresítését kérte meg is tették neki, de nem volt orvos.

A „Kigyó” ily módon lassan hanyatlott. Még el el vitték a falusi gyerekek az agyonvert kigyókat a gyógytárba, mert mindenütt az a vicees balhit tartja magát, hogy a kigyókat a „Kigyó” gyógytárba veszik meg, persze a botra huzott kigyókat kilöki a fiukkal együtt, de a jövedelem esett, esett, Dobsa Sándor gondolt egy helyeset s földet bérelt, amint a háború mindjobban apasztotta jövedelmét. Szántott, vetett vidáman és most jött az aratás, eséplés, jön a tengeritörés, ott kell lenni mindenütt. De nem lehet a gyógyszerész a legnagyobb rabság annak, aki nem kap segédet. Nagyvárádon volt egy gyógyszerész, aki két és fél évig nem mozdult ki a gyógyszerészertárból. Hirdette, utánajárt, mégse kapott segédet. Már pedig a föld vetését bearatni most a legtöbb érdek.

Dobsa Sándor tehát elhatározta, hogy becsukja a patikát november 1-ig. Kérvényt irt az alispánhoz, engedje ezt meg neki. Jövedelméből nem tud megélni, segédje nincs, termése tonkremegy, ha nem ügyel fel a

mezei munkákra. Ő nem lehet rabja gyógytárnak, mint az a nagyváradi patikus, aki 2 és fél évig ült a gyógytárban, míg az inspekción rendszer megszabadította. A há-

boru idézte elő e helyzetet s ha a közigazgatás el tud térni a szabályoktól, hogy a gyógytárnak mindig nyitva kell lenni, akkor az álmosdi gyógyszerész elmegy aratni.

Sikeres rajtaütések az oroszokon.

Orosz hadszíntér. Budapest, július 24. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. A Prislop nyeregtől északra emelkedő magaslaton és Volhyniában Lobacevkánál az oroszok támadását visszavertük.

Keletgaliciában a Dnyesztertől délre ellenséges osztagok közeledését tüzésünk tüzelése megghiúsította.

A Dnyesztertől északra előcsapataink sikerrel végeztek éjjeli rajtaütéseket.

Veszteségekkel menekülnek az olaszok.

Olasz hadszíntér. Budapest, július 24. (Hivatalos.) A Val Suganá-tól délre és a Paueveggio és Pelegrino területén az ellenség állásaink ellen intézett heves támadásait teljesen eredménytelenül folytatta. A reggeli órákban a Cima Maurá-tól kezdve a határvonal mentén több vonal zászlóalj két ízben támadásra vonult előre. Az ellenségnek mind a két ízben a legsúlyosabb veszteségekkel kellett megékítnie.

A Monte Vebio területén a aél előtt folyamán az olaszok négy előretörése megghiúsult. Délután az ellenség még kétszer megismételt az arcvonalunk északi szárnya ellen előreörést. Ismét a legsúlyosabb veszteségeivel visszavetettük. A Paue Veggiótól északra és délre emelkedő magaslatokon 3 támadást vertünk vissza. Az új folyamán még 2 támadás, a melyek egyikét Pedaja, másikat a Pelegrino előtt emelkedő magaslatok ellen intézték az olaszok, tüzelésünkben összeomlott.

A karinthiai és Isonzó arcvonalon nem volt jelentős esemény.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, július 24. (Hivatalos.) Nincs újabb esemény. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Az orosz külügyminiszter megbukott.

Budapest, július 24. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról táviratozzák, hogy Sassonow külügyminiszter visszaalépett.

A pétervári távirati ügynökség jelenti: Stürmer miniszterelnököt külügyminiszterre nevezték bi. Sassonow lemondását elfogadták.

Nagyváradi katonák nagy dicsősége.

Budapest, július 24. (Saját tudósítónktól.) A hadisajtószállásról jelentik: Tolmein vidéken csaknem állandó, olykor példátlanul elkeseredett harcok folynak, különösen a Santa Maria, Kren és Mrzli Vrh körül. E helyeken az ellenséges frontok 20-30 lépésnyire vannak egymástól. Csapataink veszedelmes állásaikat nemcsak megtartották, de még az utolsó hetekben előretolták.

Ezekben a harcokban nagy dicsőséget szereztek a nagyváradiak, aradiak, kassaiak és temesváriak. Ezeknek az ezredeknek magyar, német és román légénysége olyan fegyvertényeket hajtott végre, melyeket illetékes helyen sem győznek eléggé magaslatni. E harcokban viszonylag csekély veszteségünk volt.

Sikeres kirándulás a Themzére.

Ütközet német és angol hajók között.

Budapest, július 24. (Saját tudósítónk.) A Wolff-ügynökség jelenti: július 22-ről 23-ra virradó éjjel német torpedónaszádok Flandrii kiindulva egészen a Themze torkolatának közepéig hatoltak elő, anélkül, hogy ott ellenséges haderőkre bukkantak volna.

A Deutschlangot lesik az angol hajók.

A visszatérés alkalmával 23-án reggel az Auróra típrushoz tartozó több angol kiscirkálóra és torpedózuzóra bukkantak. Rövid tüzési ütközet fejlődött ki közöttük.

A franciák rendkívül súlyos, véres veszteségei.

68 géppuska a zsákmány.

Berlin, július 24. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Amint kiderült, Thiépval, Guillemand elleni tegnapi angol támadásokat 11 angol hadosztály hajtotta végre, amelyek közül többet hirtelen más arcvonalokról szedtek össze. Az ellenség tegnap az egész vonalon csupán egyetlen előnyt ért el, amelyet még nem tettünk jóvá, azt, hogy Pozzióres egyes házaiba bonyomulhatott és ezt rendkívül súlyos, véres veszteségekkel kellett megfizetnie.

Lougnevalból a douaumonti dicső brandenburgi gránátosok hatalmas ellenlökéssel kivetették az ellenséget. Guillemondtól északra egy kavicsbányából, amelybe az ellenség egyideg befészkelte magát, 3 tisztet és 141 főnyi légénységet szállítottunk be sebesületlenül.

A Sommétól délre kisebb francia vállalkozások Soye-Courtnál és Vermand-Ovillerától nyugatra tűzünkben megghiúsultak. A tüzési harcok csak átmenetileg lanyhultak el.

A július 15-ike óta folyt harcokban az eddigi megállapítások szerint 68 géppuskát zsákmányoltunk.

A Maastól jobbra két tüzési harctól eltakintva, nem volt esemény.

Beresteckónál visszavertük az oroszokat.

Keleti hadszíntér.

Az arcvonal északi részén és Bothmer gróf hadseregénél járőrharcokna kívüli nem volt esemény.

Beresteckótól északnyugatra az oroszok erős támadásait teljesen visszavertük.

Balkáni hadszíntér.

Nincs nevezetesebb esemény. (Min. eln. sajtóosztály.)

Eltűnt a Deutschland. Hálóval vadászunk rá.

Budapest, július 24. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: a Localanzeiger a Baseler Nachsichtemel eddig meg nem erősített azon londoni jelentését közli, hogy egy más dik német tengeralatjáró kereskedelmi hajó jelent meg Long-Island-ben (Ney York előtt keletre) A tengeralatjáró most Bridgeport kikötő dokkjában horgonyoz.

A Localanzeiger jelenti Hágából: A Daily Chronik hire szerint 20-án a Deutschland eltűnt a tengerben. Nem lehetett a partról megállapítani, hogy vajon csak az árbócot és a pariszkópot vették-e le a hajóról s még ott van, vagy tényleg elhajózott?

Wolff jelentés: Az autant hajója a kikötőtől 50 mért földnyire Hálókat orosz tle a tengerbe. (Igy akarja elfogni a Deutschlandot.)

A városi tisztikar az új főispán előtt.

A beiktató közgyűlés után Nagyvárad város tisztikarát és személyzetét fogadta dr. Cziffra Kálmán főispán.

Rimler Károly polgármester a tisztikar nevében a következő beszédben üdvözölte a főispánt:

Méltóságos Főispán ur!

Méltóságodnak óhajlásához híven s a nagy és nehéz idők hatása alatt egy pár rövid keresetlen de annál őszintébb szívből fakadó szóval kívánom Méltóságodat Nagyvárad város tisztikara élén s annak nevében ünnepélyes beiktatása alkalmából üdvözölni.

E tisztikart, — s ezt minden szerénységgel nélkül állíthatom — én a ki e város tisztikarával lélekben és gondolatban egybeforottam, mindig a város iránti forró szeretet, e város polgárai jólétének odaadó előmozdítására irányuló törekvés vezette, kötelességét mindig lelkiismeretesen teljesítette, s különösen kivette részét a munkából most midőn a nagy és igazságos harcunkat kell megvívunk. S én arra kérem Méltóságodat ismerjen meg rövid idő alatt közvetlen közlelő mindnyájunkat s én hiszem és remélem, hogy méltóságos Főispán ur, kinek közigazgatási fényes múltja, alapos szakmája és emberszeretete előttünk régen ismeretes, nem fogja mai kijelentésemet túlzott, szerénytelen önző dícsérvésnek minősíteni. Lelkesen odaadól fogjuk támogatni nehéz munkájában, mert hiszen közös cél lebeg előttünk, boldoggá akarjuk tenni e város minden egyes polgárát, előbbre akarjuk vinni a fejlődés útján, szeretettel körülvevő városunkat, s tudjuk, hogy ezzel a közös törekvésünkkel egy pillérét rakjuk le annak a biztos alapnak, melyen felépíthetjük annyi szenvedés, annyi mérhetetlen fájdalom és megpróbáltatások után imádott jövődön boldog hazánkat.

Fogadjon Méltóságod mindnyájunkat szigorú, de jóakaratu atyái szeretettelje. (Eljenzés.)

Dr. Cziffra Kálmán főispán válaszában harsoglyozta, hogy a jó közigazgatás megvalósítása a tisztikartól függ. Az a kérés, hogy minél több szívet és minél több szeretetet vigyünk be a közérzés kiszolgálásába. Minden meghallgatott panasz több tanácsot nyújt, minden letörölt könyv terjeszti a bizalmat, a mely kölcsönös lesz. Az ügyek elintézésében mozgékonyt, gyorsat kér s tisztességet, hozzáférhető séget vár. Aki ezeket betartja, teljesíti kötelességét. Megfogadott létszám mellett megszorodott a munka, de különösen a családok tisztviselő is elvárhatja a fokozott támogatást. Biztosítja a tisztviselőket, hogy értékelje a munkát s aki szorgalommal teljesíti kötelességét, benne támogatóra talál. Vigyük magunkkal azt a tudatot, hogy munkatársaink száma megszorodott egygyel, aki mindég támogatásukra jön, ha jogos érdekeik azt kívánja. (Eljenzés.)

Ezután bemutatatta a polgármester a tisztviselőket s a tisztelgés véget ért.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ara 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Gyászruhák 10 óra alatt festetnek feketére.
Szabó László
vegytisztító és műkelfestő gyárában
Hörözs-utca 1. sz. Telefonszám 7-67.

Ferdinánd román király az orosz betörésről.

A román hadsereg szembeszáll az oroszokkal, ha a Dobruzsába bevonulnának

Bukarest, július 24. Románia visszatért követe, Filality kihallgatáson jelent meg Ferdinánd román királynál.

Erről a kihallgatásról a Jassyban megjelenő „Opinia” bukaresti tudósítója a következőket jelenti lapjának:

„A beszélgetés kizárólag a balkáni helyzet körül forgott. Mikor Görögországra terelődött a szó, a román király állítólag ezt mondta:

— A négyesszövetség eljárása Görögországgal szemben olyan gyalázat, aminőt a történelem nem ismer.

A követ megkísérelte az uralkodónak a figyelmét Románia magatartására terelni és hivatkozott azon híresztelésekre, hogy Oroszország be akar nyomulni a Dobruzsába.

A király erre ezt válaszolta:

— Ameddig én ezen a helyen vagyok, az én hadseregem rendelkezésemre fog állani, hogy minden invázió kísérletet visszautasítson. Minden eszközzel szembe fogok szállani az ilyen kísérlet ellen.

Filality azt hitte, hogy nem követ el indiszkréciót, ha ezeket elmondja Filipescunak. Ennek harsogja azonban határtalan volt, amikor a király állítólagos nyilatkozatáról állítólag értesült és ennek következményeként kezdődtek meg újra az antidinasztikus szellemű föderációs mozgalmak.

Mi történt a bukaresti francia követség lakomáján?

Bukarest, július 24. Mikor a bukaresti francia követségi palotában a hó 14-én meg-

ünnepelték a francia forradalom kitörésének napját, az ünnepélyen megjelent néhány román politikus is. Jelenvolt a volt francia követ, Blodel, aki román nagybirtokos is.

A dinner-n felszólalt Cantacuzino román képviselő, aki azzal vádolta a kormányt, hogy túlságosan durván lépett fel a mamornitzai incidens alkalmából az oroszok ellen. Blodel átvéve a szót a következő megdöbbentő kijelentéseket tette a köréje gyülekezett román rosszfileknek:

— „Nem, nem, a király is hibás. Ő olyan magatartást tanusított akkor, amit Plokiewszky követ sohasem fog megbocsátani neki és már kezdi is kifizetni a váltóját. A király drágán fogja megfizetni a mamornitzai ügyben tanusított magatartását”. Az ellene megindult mozgalom még csak a kezdetén van. Legyenek csak türellemmel és az Őök Hohenzolernje is a görög király sorsára kerül. Oroszország nem fog semmit sem megkímélni. És ha Bratianunak újra sikerül becsapni Petrogradot, biztos vagyok benne, hogy Plokiewszky követ akar egész vagyonát kockára teszi, csak hogy végre érdemesen megbüntethesse Ferdinánd királyt”.

Blodel szavát megdermedten hallgatták a román politikusok és Take Jonascu és Filipescu kivételével rövidesen otthagyták a követségi palotát, meg a francofilek is megbotránkozván a volt követ vakmerő kijelentésén. A „Libertate” tudósítója szerint oly nagy az elkeseredés még a ruszofilek között is, hogy csak idő kérdése, amikor ezek nyíltan fognak hozzá csatlakozni a központi hatalmak kivéhez. E jóhiszemű ruszofilek Erdély megszerzése graményében csatlakoztak az orosz francia párthoz, de azt nem tűrik, hogy ez ürügy alatt Románia orosz provinciává degradáltassék.

Bombáztuk az olasz hadállásokat.

— Események a tengeren. —

Egy tengeri repülőrajunk ma éjjel San-Giorgio di Nogaróban, Gorgóban és Monfalconében katonai tárgyakra nagy hatással nehéz, könnyű és gyújtó bombákat dobott. Több nagy tüzet észleltünk.

A repülők leghevesebb lövetésük ellenére, mind sértetlenül visszatértek.

A tengerészeti vezérkar főnöke. (Min. eln. sajtóosztály.)

Oroszország megpumpolta Európa koldusát

Budapest, július 24. (Saját tudósítónktól.) Lugaából jelenti az Italia: Olaszországtól 100 milliót kölcsönt vett fel Oroszország, de ezt Olaszországban tett gépkocsivásárlásainak fizetésére fordítja.

Német cirkáló a skót part előtt.

Budapest, július 24. (Saját tudósítónktól.) Ymuidenből jelentik: Kedden a skót partok közelében 3 angol felszerelt naszád egy német cirkálóval megütközött. Egy gőzös elsüllyedt, a többi visszavonult.

Elvállal mindennemű férfi és női ruhafestést, vegytisztítást különösen tisztai és katonai egyenruhák átfestését és vegytisztítását. Vidéki rendelések gyorsan és pontosan. Felvételi üzletek: Rákóczi-ut Bazárépület, Moskovits palota. Telefon 133. Szent János-utca 38. sz.

Földesi Imrét elfogták Derecskén.

Legutóbbi számunkban közöltük, hogy Földesi Imre Debrecenben követett el betöréseket de onnan elfogatása után elmenekült, azonban rövid idő múlva újra sikerült elfogni Derecskén, amelyről a következő debrecenbeni tudósításunk szól:

Földesi Imrét sikerült Derecskén elfogni. Érdekes, hogy éppen Tóth Elemér esendőrmester kezére került, akitől legutóbb — szintén megszökött. A jeles firma nem régen Szolnokon szerepelt, persze többrendbeli betöréssel.

A esendőrmester Szolnokról hozott egy papíroslepet, amelyre csupa női nevek voltak írva. Ezt a betörőnél találta. Már most a följegyzett hölgyek között volt egy derecskei is. Ezt tehát szemlétartotta a esendőrmester és a betörő Debrecenből tényleg Derecskére ment a barátjához, akinél lefűlétek.

A sikerült fogást táviratilag tudatták a debreceni rendőrséggel, annak megegyezésével, hogy a betörőt Tóth esendőrmester Debrecenben át Szolnokra szállítja.

Dr. Grackó Sándor rendőrfogalmazó az esti órákban megjelent a vasúti állomáson és rövidesen kikérdezte a nyakacsipett s az újabb szökevények ellen jól bebiztosított betörőt. Kitént, hogy Földesi Imrénél hivják, javítóintézetben is volt, s rovott múltú egyén, aki Szolnokon és Debrecenben kívül alighanem Nagyváradon és más helyeken is garázdálkodott.

Beismerte az Eötvös utcai 96, a Simonvi-ut 12. számú, a Kétszálmalom utca 16, majd aztán a Libakert utca 6 szám alatt elkövetett lopásokat. A többiről nem akar tudni. Ferenc József kabátba volt öltözve, amelyről azt állítja, hogy a város határában egy cigánytól kapta, valószínűleg cserébe a lopott zsakeitért. Mindössze 15—16 korona készpénzt találtak nála, amelyről azt mondja, hogy a sajátja, mert tagadja, hogy a Bruckner Imre lakásáról pénzt is emelt volna el. A jó vacsorára azonban emlékszik.

Ennyi az, amit futólagosan ellehetett intézni a vonat indulásáig. Szolnokra viték, ahonnan azonban Debrecenbe hozzák, minthogy Földesi Imre honvéd katonaszökevény.

Igy hát újra kézrekerült a nagystilű és rettegett betörő, csak meg ne szokják ismét, mert amilyen kutyá legény, kitelik tőle „századszor” is megugrani.

Sándor János dr. belügyminiszter a hadbavonultak gyermekeiért. Sándor János dr. belügyminiszter utasította az állami gyermekmenhelyek igazgatóságát, hogy olyan esetekben, amikor hadisegély dacára a gyermeket pusztulás fenyegeti, az állami gyermekmenhelyek vegyék fel a hadbavonultak gyermekeit köteleikbe. Azután adják ki nevelésbe a saját édesanyjukhoz és a nevelőszülőnek járó tartásdíjat, ami a gyermek kora szerint 3—21 korona közt váltakozik, minden hónapban utalják ki az édesanyjának, aki e mellett háborítatlanul megkapja a hadisegélyét is. Ez a nagystilű nemes intézkedés helyes gyermekvédelmi akciónak fog bebizonyulni a szenvedő hadgyermek megmentésére. A közigazgatási hatóságok pedig, amelyek nem akarják a hadisegélyt kiutalni olyan anyáknak, akik saját gyermekeik után az állami gyermekmenhelytől megkapják a nevelőszülői illetményt, vegyék ezt tudomásul s szüntessék be az ansmáliákat s a harcokat, amelyek a gyermekmenhelyek s a hatóságok közt dülnek.

..HIREK

* Személyi hír. Balás Elemér dr. törvényszéki elnök pár napot Tenkén töltött, ahol a járásbírósgát vizsgálta meg. Tegnap érkezett vissza Nagyváradra.

Tisza a királynál. Bécsből jelentik: Tisza István miniszterelnök ma reggel ideérkezett. Hosszas tanácskozást folytatott Burián báró külügyminiszterrel, azután délután automobilon Schönbrunnba ment. A király magánkihallgatáson fogadta. A délutánt a közös miniszterekkel töltötte s este 10 órakor Királyhidán keresztül hazatért.

* Rajner Lajos püspök aranymiséje. Ma ötven éve annak, hogy Sztitovszky János primás Rajner Lajost áldozópappá szentelte fel, aki most Csernoch János primás vikáriusa és segédpüspöke. Az egyházi irodalmi működéséről is nevezetes püspök ma tartja aranymiséjét s e napot bőkezű jótékony adományokkal is telte nevezetessé.

* Ketonai kitüntetések. A hivatalos lap közli: A király Simicz Fülöp 70. gyalogezredbeli századost és Dobovszky Lajos 101. gyalogezredbeli hadnagyot a katonai érdemkereszt hadékiutnyes 3. osztályával tüntette ki. Ujólaj legfelső dícsérelésben részesült dr. Hitzemberger Ferenc 101. gyalogezredbeli főhadnagy. Legfelső dícsérelésben részesült Kos Hubert 37. gyalogezredbeli főhadnagy, Fehér Adolf 37. gyalogezredbeli tartalékos főhadnagy és Stauber Szilárd 51. tábori tüzérezredbeli tart. főhadnagy.

* Szüts Sándor százados nem esett el. Egyik lapársunk vasárnap számban azt írta, hogy Szüts Sándor százados, a négyes honvédek tisztikarának kiváló tagja elesett. Illetékes helyen érdeklődtünk s azt a felvilágosítást kaptuk, hogy ez a hír a valóságnak nem felel meg. Szüts Sándor századosnak — a szerencsére alaptalan halálhíren kívül — semmi baja, igaz szívből kívánja mindenkinek, hogy ez legyen a legnagyobb baja az egész háboruban.

* A liszt és kenyér ára. Tudatom a város közönségével, hogy a m. kir. miniszteriumnak 2370—916. M. E. számú rendelete alapján a liszt és kenyérárat 1916. július 25-től kezdődőleg a következőképpen állapítottam meg: I. Liszt: Nullásliszt és buzádar 1 kilogramm 1 06 K. Főzösliszt 1 kg. 0 70 K. Buzakenyérliszt 1 kg. 0 50 K. II. Kenyér: Kenyérlisztből péknél 1 kiló 0 48 K. Vízontelárusítónál 1 kiló 0 50 K. Főzöslisztből péknél 1 kiló 0 68 K. Vízontelárusítónál 1 kg. 0 70 K. Kalács nulláslisztből 1 kg. 1 06 K. Nagyvárad, 1916. július 24. é. Lukács Ödön, polgármester-helyettes.

* Azé az adó, aki beszédte. — Álmosdon tavaly 950 korona folyt be a fogyasztási adóból. A község képviselőtestülete elhatározta, hogy ezt a II. bírónak, a jegyzőnek s a községi orvosoknak jutalmul odaadja. A főszolgabíró most azt javasolja a megye közgyűlésének, hogy hagyja jóvá a határozatot, mert a község tisztviselői tényleg sokat fáradoztak a fogyasztási adó beszedésével. Nekünk nincs kifogásunk az ellen, hogy egy község hogyan akarja jutalmazni tisztviselőit fáradságos munkájukért. De az indokolásra van egy megjegyzésünk: ha fáradsággal jár egy adó beszedése s ezt

azzal kárpótolják, hogy odaadják az adót ezért a munkáért, egyszerűbb elengedni az adót a polgárok javára.

* Lakos György vaskeresztje. Lakos György, a 37. gy. e. tiszthelyettese a bronz, az I. és II. vitézségi érem és az arany érem tulajdonosa személyes szolgálataiért és bátorságáért a vaskeresztet megkapta a német hadvezetőségől.

* Kedvezmény a Kath. Népszövetség tagjainak a Püspökfürdőben. A Katholikus Népszövetség tagjai részére a Püspök-fürdő előzőkezű bérletje kedvezményes jegyeket biztosított, a mely szerint népszövetségi tagok I. o. kádfürdőre 1 korona 60 fillér helyett 1 korona 20 fillérért, tükörfürdőre 1 korona 20 fillér helyett 1 koronáért válthatnak jegyet. Ezek a kedvezményes jegyek a Népszövetségi Otthon gondnokánál válthatók mindennap délelőtt 9—12 ig, délután 3—6 ig.

* Egy szélhámos álfőhadnagy Nagyváradon bujkál. Kolozsváron több rendbeli csalást és lopásokat követett el egy Barbsei Elemér nevű szélhámos. Főhadnagyi egyenruhában dr. Zathureczky Álmos néven követte el szélhámoskodásait, azután Nagyváradra szökött és a Sas-szállóban bérelt lakást. Mikor neszét vette, hogy keresik, tovább állott s most ismeretlen helyen bujkál. Valószínűleg itt a városban, mert az állomáson erősen figyeli a rendőrség, de még eddig nem sikerült elfogni. A szélhámos szürke pantalon és zöldhajtókás kék zubbonyt viselt. 25—26 éves, ovikeres, zömök termetű. Detektiveink nagy apparátussal fogtak hozzá a nyomozáshoz, amelynek valószínűleg meg lesz a kellő eredménye.

A legjobb moizirtó szerek u. m. mirt Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Legújabb táviratok.

Vilmos császár az orosz fronton.

Budapest, július 24. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenté: O felsége a császár a nyugati harctérről a keleti harctérre utazott. Kiséretében volt a tábori hadsereg vezérkari főnöke. (Ez offenzívát jelent.)

Zavargások Irországban.

Budapest, július 24. (Saját tudósítónktól.) Cenzurázott távirat jelenté, hogy Dublinon kívül Irország más városaiban is újból kitörték a zavargások.

SZINHÁZ.

Leővey Leó bucsuja Ma este a színház egy régi, közszerepben állott tagja: Leővey Leó bucsuzik a közönségtől. A közkedvelt komikus nemcsak egyik legkedvesebb, hanem legjobb szerepében is: a Limonádé ezredes címszerepében bucsuzik.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
DR. PAPP KÁROLY.

Augusztai Gyorssegély-alap

Hadibiztosítási osztálya.

Valamennyi harctéren most folyó heves és nagy csaták hős katonáinktól a legnagyobb erőfeszítést követelik. Eppen azért

ne mulassza el senki hozzátartozóját a legcsekélyebb díjak mellett biztosítani. A népfölkelők már a legcsekélyebb részletben fizethető 45 koronáért 1000 K-ra biztosíthatók.

Haláleseti Rokkantsági biztosítások!

Felvétel és felvilágosítás nyerhető irodánkban: Bémer-tér 3, első emelet, telefon 11 85. sz. és Körös-utca 12. sz. alatt.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalag

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

épületben.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskókban nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon : 11-53. ::

Bérleti hirdetés.

Azonnal kiadók a következő helyiségek:

I. Egy szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti udvari lakás a Színház-utca 4. sz. házban.

II. Két szoba, konyha, kamarából álló negyedik emeleti udvari lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

III. Három szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti utcai lakás a „Zöldfa” épületben.

IV. Öt szoba, konyha, kamara, fürdőszoba, cselédszobából álló II. emeleti erkélyes utcai lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

V. Butorozott egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa” épület I. emeletén.

VI. Egy-egy üzlethelyiség a „Sas” és „Zöldfa” passage-ban.

VII. Beraktározásra alkalmas raktárok és pincék a „Zöldfa” épületben.

Közelebbi felvilágosítással szolgál az „Ingatlan Bérlet” részvénytársaság bérleti irodája, Sas passage 24. száma lépcső. (Telefon 14-00.)

Szent László (Püspök gyógyfürdő)

Nagyvárad mellett.

Kénes vasas hévízforrások, víz hőfoka 42 C° csuz, köszvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabásu nyári uszoda 26 C° forrássvízzel és uszástanítással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Pósta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.

Az Erzsébetligeten lévő

4 uj földszintes

házban két és három szobás lakások kiadók.

(Püspökiresidencia mellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

Kiadó

esetleg eladó igen előnyös feltételek mellett (pénz nélkül) kertes 6 szobás összes mellékhelyiségekkel ellátott modern lakás. — Czim a kiadóban.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. Villamos vasalók, közönségét, hogy a legújabb rendszerű „ főzőedények, „ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelőtelefonja
55.